B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2025-021471

Datum b&w-vergadering:
8 juli 2025

Onderwerp:
Collegevoorstel vaststelling uitvoeringsagenda Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid 2024-2028

Te nemen besluit:
1. De uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe 2024-2028 vast te stellen conform het raadsbesluit uitvoeringsagenda bibliotheekwerk;

2. De decentralisatiegelden voor de Openbare bibliotheken in 2025 en 2026 (€144.311) toe te kennen voor de uitvoering van de agenda;

Team/ behandelend ambtenaar:
TBS / Baetsleer, Jasper

Status advies:
openbaar

Portefeuillehouder:
Wethouder Evert Westerbeek

Doorgeleiding naar de raad:
nee

Betrokkenen bij advies extern:
Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ)

Betrokkenen bij advies intern:

☐ Juridisch adviseur
☑ Financieel adviseur
☐ Inkoop adviseur
☐ P&O-adviseur
☐ Communicatieadviseur

Overig, te weten:

TIC:
nee

Bijlagen voor B&W:
- Strategisch Beleidsplan 2024-2028 Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
- Uitvoeringsagenda gemeente Overbetuwe 2024-2028
- Raadsbesluit Uitvoeringsagenda Bibliotheekwerk

Te nemen besluit

1. De uitvoeringsagenda bibliotheekwerk in Overbetuwe 2024-2028 vast te stellen conform het raadsbesluit uitvoeringsagenda bibliotheekwerk;

2. De decentralisatiegelden voor de Openbare bibliotheken in 2025 en 2026 (€144.311) toe te kennen voor de uitvoering van de agenda;

Inleiding

De huidige uitvoeringsagenda (2020-2024)[1] is verlopen; logischerwijs volgt de nieuwe uitvoeringsagenda 2024-2028. In deze periode is er veel gebeurd in het bibliotheekwerk: de bibliotheek is niet langer alleen een huis van boeken, maar is ook een plaats van ontmoeten en verbinden geworden, waarbij iedereen mee kan doen en zich persoonlijk kan ontwikkelen. De uitvoeringsagenda geeft een concreet en duidelijk inzicht in hoe de gemeente en de bibliotheek dit samen willen verwezenlijken. Op dit moment zijn er verschillende ingrijpende verandering die plaatsen vinden in het bibliotheekwerk, waaronder de gemeentelijke zorgplicht voor bibliotheken in de Wet stelsel openbare bibliotheek (Wsob)[2]

Beoogd resultaat

Door de uitvoeringsagenda vast te stellen geven de gemeente en de bibliotheekorganisatie duidelijke richting aan de invulling van het bibliotheekwerk voor de komende periode. De activiteiten van de bibliotheek dragen bij aan de leefbaarheid, sociale cohesie en zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente. Daarnaast voert de bibliotheek organisatie een aantal cruciale functies uit op het gebied van de bestrijding van laaggeletterdheid en ondersteuning in de basisvaardigheden.

Argumenten en onderbouwing

1.1. De raad heeft besloten geen wensen of bedenkingen op de uitvoeringsagenda in te dienen.

De raad is in positie gebracht om wensen en bedenkingen op de uitvoeringsagenda te formuleren. Er is besloten tijdens de raadsvergadering van 19-06-2025 om geen inhoudelijke wensen of bedenkingen te formuleren.

2.1 De raad heeft besloten om de decentralisatiemiddelen (€144.310) toe te kennen aan de bibliotheek.

Het aangenomen besluit bevat het amendement waarbij de middelen van de decentralisatie uitkering (€144.310) aan de bibliotheek worden toegekend. Hierbij was de overweging: ondanks dat het ongeoormerkt geld betreft is het bestemmingsdoel van de decentralisatie uitkering duidelijk de bibliotheek. Dit werd ook beschreven in twee brieven vanuit Rijk en Provincie. Door deze afwijking ten opzichte van het originele voorstel (€122.310) is er ook financiële ruimte om de boetes af te schaffen en de gratis abonnementen te verlengen naar 27 jaar.

[1] Kenmerk: 19BW000454

[2] Maatregelen voor meer en betere bibliotheken | Lezen en bibliotheken | Rijksoverheid.nl

Kanttekeningen en onderbouwing
Op dit moment zijn er geen kanttekeningen aan dit voorstel.

Financiën

In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds.
In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden.

Voor deze decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken is in zowel 2025 als 2026 € 144.311 beschikbaar gesteld voor de gemeente Overbetuwe. Uitgangspunt is dat we deze bedragen reserveren voor het betreffende doel. Met dit voorstel wordt gevraagd € 144.311 middels een begrotingswijziging in 2025 en 2026 over te boeken naar het taakveld Media en Letteren.

De uitkering heeft de vorm van een decentralisatie-uitkering. Dit is een uitkering van het Rijk voor een specifiek doel (wettelijke zorgplicht voor gemeenten ten aanzien van de openbare bibliotheek) die verstrekt wordt via het gemeentefonds en bestedingsvrij is. Over de besteding daarvan leggen gemeenten geen verantwoording af aan het Rijk.
De financiering vanaf 2027 wordt onderdeel van gemeentefonds. Of de hoogte van de structurele uitkering gelijk is aan de decentralisatie-uitkering is nog niet bekend.

Op dit moment financiert de gemeente de bibliotheek (OBGZ) op de volgende manieren:

Subsidie SPUK IDO	Incidenteel	47.000
Subsidie VoorleesExpress	Structureel	16.500
Subsidie Taalcoördinator	Structureel	18.000
Exploitatie subsidie	Structureel	1.050.000

(Bedragen 2025.)

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

De gemeente is de bestuurlijk opdrachtgever aan de bibliotheekorganisatie om tot uitvoering van het bibliotheekwerk te komen. Naast de gemeentelijke organisatie is ook de adviesraad sociaal domein betrokken, het advies van de adviesraad wordt meegenomen in het opstellen van de uitvoeringsagenda en functioneert als participatiecomponent voor dit besluit. Het advies van de adviesraad betreft opmerkingen over het nut van het afschaffen van de boetes, een vraag die betrekking heeft op de Kennis, ontmoeting en verblijf rol van de bibliotheek, de keuze voor de programmamaker Leven lang ontwikkelen en het concept huiskamers. Er is eerder in het proces een reactie naar de adviesraad verstuurd.

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

Dit advies kent geen bestuurlijke aandachtspunten

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet van toepassing op dit voorstel

Vervolg

Planning

De uitvoeringsagenda wordt vastgesteld voor 4 jaar, dit beteken dat een vervolg agenda medio 2027 in een eerste conceptfase zal worden opgesteld. Ondertussen zal de huidige agenda worden gemonitord.

Communicatie

Over dit voorstel vindt geen aparte communicatie plaats. De bibliotheek is reeds geïnformeerd.

Evaluatie

De evaluatie van de uitvoeringsagenda vindt plaats op vaste momenten in bestuurlijke overleggen tussen de directie van OBGZ en de wethouder van de gemeente. De ambtelijke accounthouder en de manager uitvoerende dienstverlening van de bibliotheek hebben aansluitend hierop evaluatie momenten waarin de uitvoering verder wordt geëvalueerd. De bibliotheekorganisatie voert in lijn met het uitvoeringsplan een impactmeting uit. Dit betreft een nieuwe aanpak die op dit moment volop in ontwikkeling is waarbij er meer kwalitatief dan alleen kwantitatief gemeten wordt wat de behaalde resultaten van de bibliotheek zullen zijn.